

Datum 2018-06-19
Reg.nr 411-00367-16

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Carin Dänssel
08-563 085 26
carin.dansel@uka.se

Rektorer vid berörda lärosäten

Utvärdering av utbildning på forskarnivå inom pedagogik

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för utbildningar på forskarnivå som leder till licentiat- och doktorsexamen inom pedagogik.

Göteborgs universitet

Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Högskolan Väst

Pedagogik med inriktning mot arbetsintegrerat lärande - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Linköpings universitet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Linnéuniversitetet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Luleå tekniska universitet

Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, ifrågasatt kvalitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, ifrågasatt kvalitet

Lunds universitet

Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, ifrågasatt kvalitet

Malmö universitet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Pedagogik med inriktning mot didaktik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Pedagogik med inriktning mot specialpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, ifrågasatt kvalitet

Stockholms universitet

Barn- och ungdomsvetenskap - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Specialpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Umeå universitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Uppsala universitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Örebro universitet
Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Utbildningar med det samlade omdömet *hög kvalitet* uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. Utbildningar med det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* uppfyller inte kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. För de utbildningar som fått omdömet ifrågasatt kvalitet innebär det att UKÄ ifrågasätter tillståndet att utfärda dessa examina. Dessa lärosäten (Luleå tekniska universitet/Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen, Luleå tekniska universitet/Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, Lunds universitet/Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, Stiftelsen Högskolan i Jönköping/Pedagogik med inriktning mot specialpedagogik - licentiat- och doktorsexamen) ska senast 19 juni 2019 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits. Därefter kommer UKÄ att ta ställning till om det finns skäl att besluta att lärosätet inte längre får utfärda dessa examina. När det gäller enskild utbildningsanordnare kommer UKÄ att ta ställning till om det finns anledning att föreslå regeringen att lärosätet inte längre får utfärda dessa examina.

Ärendets hantering

UKÄ har i enlighet med regeringens uppdrag genomfört en nationell utvärdering av utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen på forskarnivå inom pedagogik. I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i pedagogik har dessa utvärderats som en enhet. Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av ämnessakkunniga, doktorandrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömare och jävsförhållanden framgår av bilaga 2 i bedömargruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv (se bedömargruppens yttrande, bilaga 1).

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömargruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Bedömargruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där det bedömts vara relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. Det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet innebär att UKÄ ifrågasätter lärosätets tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet och att UKÄ efter uppföljning kommer att ta ställning till om tillstånd att utfärda dessa examina bör dras in. (För närmare information, se *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016).

UKÄ:s samlade omdöme för respektive utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Carin Dänssel i närvaro av biträdande avdelningschefen Lisa Jämstved Lundmark och strategi- och planeringsansvarige Per Westman.

Anders Söderholm

Carin Dänssel

Kopia till:
Bedömargruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Göteborgs universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Göteborgs universitet	Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4062	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är hög.</p> <p>Forskarutbildningen i musikpedagogik vid Göteborgs universitet verkar vara välorganiserad. Ämnet är väl beskrivet och profilerar sig så att det ligger nära det konstnärliga och utövande området. Lärosätets avgränsning av forskarutbildningsämnet kan beskrivas som ett bra exempel för att skapa närhet mellan pedagogiska aspekter samt konst- och musikrelaterade aspekter, men ett sådant tillvägagångssätt kräver att det musikpedagogiska området framstår med tillräcklig styrka. Forskningsämnet har dock stora problem med rekrytering. Om utbildningen ska kunna behålla sitt goda rykte och uppnå ett tillräckligt stort antal doktorander måste man vidta åtgärder för att öka antalet handledare med musikpedagogik som specialitet. Såsom bemanningen och rekryteringen ser ut nu, måste detta betecknas som ett mycket viktigt utvecklingsområde som vid tidpunkten för beskrivningen i självvärderingen gränsade till en brist.</p> <p>För aspekten personal bedöms antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens vara tillfredsställande och stå i proportion till antalet doktorander och till utbildningens innehåll och genomförande. Bedömargruppen ser dock personalaspekten som en mycket sårbar del av utbildningen om målet är att kunna stödja en större doktorandgrupp. Bemanningen måste därför anses utgöra en svaghet och ett viktigt utvecklingsområde för institutionen. Ett bra exempel på hur man bemöter denna situation är institutionens aktiva medverkan i och användning av det nordiska nätverket för musikpedagogisk forskning och samarbetet med Lunds universitet. Bedömargruppen ser också positivt på den information som kom fram vid intervjuerna om de konkreta planer som finns för att hantera dessa utmaningar.</p> <p>Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppen ser en styrka i den genomgående integreringen av de olika kunskapsformerna i kursportföljen, och de uppgifter som är kopplade till olika utbildningsmoment här. Det är också en styrka att man synliggör de olika examensmålen och deras koppling till den enskilda doktorandens individuella studieplan. Till exempel berörs frågor kopplade till olika etiska aspekter i ett flertal kurser. Det finns dock utvecklingsbehov när det gäller att ge en mer preciserad beskrivning av hur doktoranden kan uppnå måluppfyllelse inom de olika kunskapsformerna. Den konstnärliga fakulteten förefaller ha en tydlig och mycket processororienterad utformning av sina forskarutbildningar. Forskarutbildningen i musikpedagogik verkar ha nytta av denna orientering, vilket bidrar till att resultaten bedöms som tillfredsställande.</p> <p>Bedömargruppen anser att utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv. Den förberedelse för en fortsatt karriär som äger rum under utbildningen är i stort sett inriktad på en fortsatt karriär inom det akademiska området, och det framstår som om utbildningen över tid i första</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

hand utbildar för lärarutbildning. Bedömaregruppen vill peka på att lärosätet antingen bör ta konsekvenserna av en sådan specialiserad inriktning, eller fundera på om perspektivet behöver breddas och att det därmed är ett viktigt område för utveckling. Man beskriver tydligt en bred och tvärvetenskaplig ansats, men kontakterna utanför det akademiska området är inte tydliga. Slutsatsen är dock ändå att programmet på många sätt verkar säkerställa en beredskap för ett föränderligt arbetsliv genom de åtgärder som är integrerade i olika delar av studierna.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Det är dock svårt att utläsa om detta gäller alla delar av studiesituationen, till exempel psykosociala aspekter såsom stress, eftersom beskrivningen endast fokuserar på den fysiska arbetsmiljön. Med ett större underlag med fler doktorander hade en systematik möjligen varit lättare att urskilja, men nu vilas beskrivningen på lärosätets allmänna arbete vilket gör det svårt att uttyda hur detta omsätts i forskarutbildningen i musikpedagogik. Som ett gott exempel vill bedömaregruppen lyfta är att doktorander deltar i antagningsärenden. Ett annat gott exempel är att doktorander bjuds in att organisera en årlig konferens. Eftersom doktoranderna är så få kan det formella inflytandet bli begränsat. Detta uppges i självvärderingen som ett utvecklingsområde, vilket bedömaregruppen håller med om.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande. Det finns centrala riktlinjer, till exempel för rekrytering och i självvärderingen redogör lärosätet för hur man arbetar med frågorna på institutionsnivå. Det framkommer att perspektivet är integrerat såväl i val av kurslitteratur som i val av tema för seminarier och konferenser. I övrigt visar inte underlaget på hur man inom denna forskarutbildning arbetar med uppföljning och återkoppling av jämställdhetsperspektivet. Med tanke på forskarutbildningsmiljöns begränsade storlek kan det strategiska arbetet med jämställdhet och kvalitet vara svårbedömt. Bedömaregruppen noterar baserat på intervjuerna att ansvariga reflekterar över jämställdhetsfrågan och anser den vara ett angeläget område.

Vid Göteborgs universitet finns ett system för uppföljning, åtgärder och återkoppling för att säkerställa kvalitet. Forskarutbildningen i musikpedagogik följs upp i enlighet med detta system. Utvecklingen av de individuella studieplanerna, som har en tydlig koppling till målpåfyllelse, bidrar till att systemet ser ut att fungera väl. Självvärderingen tydliggör hur ansvarsfördelningen ser ut, och ger exempel på utvecklingsinsatser som resultat av uppföljning.

Göteborgs universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4065	Hög kvalitet
-----------------------	--	----------------	--------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömaregruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Forskarutbildningen i pedagogik vid Göteborgs universitet har en nära anknytning till de väletablerade forskningsmiljöerna, med många externt finansierade projekt som täcker viktiga delar av den pedagogiska forskningen. Den bemannas dessutom av forskare som har stor tyngd inom ämnet och gedigen handledarkompetens. Självvärderingen och intervjuerna ger intryck av en organisation som fungerar bra, både ämnesmässigt och handledarmässigt, och som ger de forskarstuderande goda möjligheter till en utbildning på hög internationell nivå. Den omfattande miljön, med flera institutioner med forskarutbildningsämnet pedagogik och andra närliggande

ämnen, har sina fördelar i fråga om att erbjuda bredd och djup. Organisationen innebär dock även utmaningar i form av behov av extra samordnande organ och arbete för likvärdiga förutsättningar för doktoranderna.

Måluppfyllelsen för de olika kunskapsformerna säkerställs genom en välstrukturerad utbildning med obligatoriska kurser, som i sin målbeskrivning ser ut att ge en robust grund för de specialiserade doktorandstudierna. De individuella studieplanerna används aktivt i arbetet med doktorandernas progression och måluppfyllelse, och övergången till elektroniska individuella studieplaner har bidragit till att planerna används mer aktivt. Doktorandernas synpunkter beaktas i kursutvecklingen.

Lärosätet erbjuder karriärvägledning som omfattar arbete såväl inom som utom akademien, och självvärderingen ger flera exempel på detta. Karriärrådgivningen sker bland annat i samband med de årliga uppföljningarna av den individuella studieplanen och de terminsvisa planeringsseminarierna, samt vid introduktionskursen som ger information om högskolan som arbetsplats. Det finns även särskilda seminarier som behandlar karriären efter examen. Bedömaregruppen anser att det finns en potential att utveckla arbetslivsperspektivet, till exempel via ökade externa kontakter.

Doktoranderna är representerade i såväl formella organ som i olika kollegiala grupperingar, och involveras på så sätt aktivt i utvecklingen av utbildningen. Arbetsmiljöfrågor, särskilt psykosociala aspekter, står på agendan och det bedrivs ett arbete för att motverka ohälsosam stress och skapa en inkluderande akademisk kultur. En utmaning finns i att i ännu större omfattning inkludera samverkansdoktorander i den vardagliga miljön och att skapa likvärdiga förutsättningar för samtliga doktorander inom forskarutbildningen i pedagogik.

Fakulteten redovisar planerade åtgärder för att minska risken att kön och etnicitet påverkar utfallet av antagningsprocessen. I självvärderingen redogörs också för hur jämställdhetsperspektivet kommer in i olika delar av utbildningens planering och genomförande. Sammantaget framstår det som om jämställdhetsperspektivet beaktas, men den önskade integreringen är inte lika tydlig för alla grupper.

I självvärderingen redogörs för ett system med strukturer och processer som sammantaget ska säkra att de olika delarna av forskarutbildningen i pedagogik systematiskt följs upp och utvecklas. Systemet är väl beskrivet och bör ge förutsättningar för ett väl fungerande kvalitetsarbete. Den individuella studieplanen används nu mer aktivt bland annat för att den blivit lättillgängligare i elektronisk form, för att det nu finns en tydligare koppling till examensmålen och för att man har integrerat möjligheten att följa upp handledning och karriärrådgivning. Den oberoende examinatorns roll i uppföljningen bidrar till att hålla samman utbildningen och till att det sker en återkoppling till olika instanser inom utbildningen. I självvärderingen beskrivs olika processer och redskap som vid genomförandet ska säkerställa uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Högskolan Väst

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Högskolan Väst	Pedagogik med inriktning mot arbetsintegrerat lärande - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4076	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Av den allmänna studieplanen och självvärderingen framstår forskarutbildningsämnet pedagogik med inriktning mot arbetsintegrerat lärande som väl avgränsat med avseende på bredd och djup. Detta gäller också kopplingen till beprövad erfarenhet, som stärks genom omfattande samverkan i avhandlingsstudierna. Även förankringen till vetenskaplig forskning framstår som stabil, framför allt sett till de seniora forskarnas deltagande i väletablerade vetenskapliga fält nationellt och internationellt.</p> <p>Den sammanvägda bedömningen är vidare att antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Samtliga handledare har genomgått handledarutbildning, och handledare och lärare har möjlighet att följa olika forskningsströmningar och att vidareutveckla sin kompetens inom det egna ämnesområdet. Möjligen är internfinansieringen av forskning för docenter och professorer något underdimensionerad, vilket bedömargruppen ser som ett viktigt utvecklingsområde. Det finns även utvecklingsmöjligheter vad gäller att säkerställa att de seniora forskarna får mer forskningstid än de 20 procent som garanteras idag. Vidare ser bedömargruppen att det är viktigt att följa upp handledarnas tjänstgöringsgrad. Av intervjuerna framkom att denna situation har förändrats positivt sedan tidpunkten för självvärderingen. Ett gott exempel är den extra tid professorerna har för att bidra till andras kompetensutveckling.</p> <p>Lärosätet visar på medvetenhet vad gäller komplexiteten i att genomföra forskarstudier i nära samverkan med externa finansiärer, bland annat genom att motverka svårförenliga förväntningar från uppdragsgivare och utbildning. Handledare och projektledare tydliggör de krav som forskarutbildningen ställer på doktoranderna redan under de första kontakterna med samverkanspartnern. Trots vissa utvecklingsområden är bedömningen att det kvalitetsdrivande arbetet i forskningsmiljön drivs aktivt och tycks fungera väl, mycket tack vare de korta beslutsvägar som präglar en relativt liten organisation.</p> <p>Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer måluppfyllelsen i relation till de olika kunskapsformerna. Det omfattande kursutbudet är ett viktigt inslag för att säkerställa måluppfyllelsen, speciellt för aspekten kunskap och förståelse. Det finns en vedertagen struktur för tilldelning av handledare och för processeminarier och kurser, och den bedöms sammantaget ge tillräckliga förutsättningar för att doktoranderna ska kunna utveckla förmågan att planera och metodiskt genomföra forskningsarbeten inom givna tidsramar. Vetenskaplig redlighet diskuteras och tränas i kurser, och säkerställs av undervisande lärare som har insyn i respektive avhandlingsarbete.</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv genom samverkan med samhället. Forskarutbildningsämnet utgår från samverkan med det omgivande samhället, och bedömgargruppen anser att det finns en kontinuerlig kontakt med arbetslivet som förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Utifrån den organisatoriska beskrivningen i självvärderingen bedöms doktoranderna ha inflytande i form av representation i olika sammanhang, men också i reell mening. Nyantagna doktorander tilldelas en mentor som stöd för att komma in i institutionens verksamhet. Doktoranderna får ekonomiskt stöd för att genomföra konferensresor och därigenom knyta nationella och internationella kontakter. Självvärderingen betonar att doktorandprojekten utformas som individuella projekt, ofta i samverkan med en extern uppdragsgivare. Det framgår att ungefär hälften av doktoranderna är hemmahörande på annan ort, men att doktorandernas närvaro på arbetsplatsen trots detta är god. Det framgår av bedömningsunderlaget och intervjuerna att doktoranderna tidigt informeras om rätten att byta handledare, och att det finns en tydlig struktur och process för detta.

Självvärderingen problematiserar frågor om jämställdhet i högskolesystemet generellt. Till exempel diskuteras arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i en kvinnodominerad miljö, liksom att positiv särbehandling vid antagning av doktorander inte är möjlig. Trots utmaningarna eftersträvar högskolan en hög medvetenhet, och man integrerar genusperspektivet i kurserna när det är relevant. Av självvärderingen framgår att handledare och lärare verkar få förutsättningar för att upprätthålla och vidareutveckla sin kompetens inom det egna ämnesområdet, och systematisk uppföljning sker via långsiktiga kompetensförsörjningsplaner. Det finns också kvalitetssäkringssystem som exempelvis upprättar åtgärdsplaner om en doktorand riskerar att inte nå målen.

Linköpings universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Linköpings universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4066	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p>			
<p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p>			
<p>Forskarutbildningsämnet beskrivs som mångvetenskapligt där skilda teoretiska perspektiv och metoder förekommer i den forskningsmiljö som forskarutbildningen ingår i. Forskarna i forskarutbildningsmiljön är produktiva och bedriver forskning med ett starkt fokus på skolforskning med olika inriktningar såsom sociala relationer, klassrumsforskning och ämnesdidaktisk forskning. Handledarkompetensen och tillgången till handledare är god. Lärare och handledare från både den egna avdelningen och andra medverkar i forskarutbildningskurserna, vilket gör att doktoranderna får tillgång till olika kompetenser och får möta olika perspektiv. Forskarutbildningsmiljön bedöms hålla hög kvalitet och följs systematiskt upp genom granskningar på olika nivåer. Ansvaret för åtgärder vilar främst på forskningsledaren.</p>			
<p>Sammantaget bedöms forskarutbildningen genom sin utformning tillgodose att doktoranderna får goda förutsättningar att utveckla de kunskaper, förmågor och förhållningssätt som krävs. Det finns en stark koppling mellan aspekterna och utbildningens moment. Det innebär att det är i kurserna doktoranderna utvecklar kunskap och förståelse, medan färdighet och förmåga utvecklas genom handledning och avhandlingsarbete. Värderingsförmåga och förhållningssätt utvecklas genom den mer externa verksamheten som seminarier och konferenser samt det egna forskningsprojektet.</p>			
<p>De obligatoriska kursernas omfattning och upplägg tillgodoser bredd på ett bra sätt. För att utveckla djup kunskap erbjuds flera valbara kurser både inom institutionen och vid lärosätet som helhet.</p>			
<p>Arbetet med systematisk uppföljning av både utbildningen och doktorandernas progression bedöms fungera bra. En styrka i sammanhanget är att lärandemålen är tydliggjorda genom fastställda kursplaner för kurserna, och att planerade och genomförda aktiviteter kopplas tydligt till examensmålen i den individuella studieplanen. Det finns även utarbetade rutiner för kursutvärderingar och doktorandundersökningar. Det finns en tydlig struktur i hur man följer doktorandernas progression i handledningen, vid avhandlingsseminarierna och i arbetet med den individuella studieplanen. Man har också en struktur för att fånga upp eventuella avvikelser.</p>			
<p>Utbildningen ger goda förutsättningar för en fortsatt karriär inom akademien. En anledning till det är att flertalet handledare är en del av lokala, nationella och internationella akademiska nätverk. Även externa kontakter med kommuner och skolor möjliggör utbyte av erfarenheter. En del av handledarna är involverade i olika forsknings- och samverkansprojekt som i sig gör det möjligt att följa samhällsutvecklingen på ett nära sätt. Samverkan med arbetslivet utanför akademien sker även i enskilda forskningsprojekt, genom möten med representanter för arbetslivet som är öppna för alla doktorander och genom den anställningsform som kallas avtalsdoktorand.</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

Självvärderingen visar att utbildningen aktivt verkar för att doktoranderna ska delta i att utveckla utbildningen. Det sker på individuell nivå i utformandet av den egna utbildningen och på övergripande nivå genom formell representation i utskott och nämnder. Dessutom finns det rutiner för kursutvärderingar, medarbetarundersökningar och doktorandundersökningar. Det finns möjlighet till val även inom de obligatoriska kurspoängen, och det är möjligt att tillgodoräkna sig kurser från andra lärosäten. Detta innebär att det finns goda möjligheter för doktoranderna att påverka och utforma sin egen utbildning. Utformningen av den individuella studieplanen, med övergripande planering redan från start och en tydlig koppling mellan aktiviteter och examensmål, kan också bidra till samtal där fortlöpande planering och val vad gäller utbildningens upplägg och innehåll kopplas till doktorandernas utveckling och behov i olika faser.

Det finns en struktur för att bevaka att ett jämställdhetsperspektiv och lika villkor beaktas, vilket är en utmärkt grund för att se till att utbildningen genomsyras av jämställdhetsperspektiv. Styrelsen för utbildningsvetenskap har utsett en genuslektor som har till uppdrag att säkerställa ett genus- och jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Det finns även ett forum för genusvetenskap, en strategigrupp för lika villkor, riktlinjer för likabehandling avseende lön samt särskilda karriärsamtal för att säkerställa alla möjligheter till akademisk karriär. Vidare nämns att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra kurser så att kurslitteratur och innehåll representeras av både kvinnor och män. Personer av olika kön ska vara representerade i all verksamhet, och doktoranderna bör ha en kvinna och en man som handledare.

Det finns utarbetade rutiner och organisatoriska strukturer för hur doktorandernas arbete ska följas upp, hur kurser och andra aktiviteter ska revideras och på vilket sätt återkoppling ska ske till de aktörer som finns inom akademien. Sammantaget bedöms kvalitets-, gransknings- och utvecklingsarbetet utföras på ett bra sätt med systematisk uppföljning. Självvärderingen ger ett flertal exempel på hur identifierade utvecklingsområden har blivit föremål för förändringsarbete och åtgärder på olika nivåer. Goda exempel på kvalitetsarbete är återkommande medarbetar- och doktorandundersökningar, upprättande av handlingsplaner och involvering av forskarstuderande i arbetet. Ytterligare ett gott exempel är att man återkommande och fördjupat granskar och följer olika fokusområden i den individuella studieplanen.

När det gäller uppföljningen av arbetslivsperspektivet sker det enligt självvärderingen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, där kursvärderingar och arbetet med de individuella studieplanerna är viktiga inslag. Bedömggruppen anser dock att det är oklart på vilket sätt erfarenheter efterfrågas, utvärderas och bidrar till att kvalitetssäkra och utveckla arbetslivsperspektivet i utbildningen. I självvärderingen skriver lärosätet att det finns ett utvecklingsbehov när det gäller att ta vara på erfarenheter från alumner som valt att lämna lärosätet för arbete vid annat lärosäte, eller som valt att gå till arbetsgivare utanför akademien.

Linnéuniversitetet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Linnéuniversitetet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4067	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Forskarutbildningen i pedagogik vid Linnéuniversitet är en relativt stor utbildning med två campus, ett i Växjö och ett i Kalmar. Forskarutbildningen tillhör organisatoriskt den samhällsvetenskapliga fakulteten, och ansvaret för utbildningen delas mellan pedagogiska institutionen och institutionen för utbildningsvetenskap. I beskrivningen av den lokala ämnesprofilen tydliggörs förankringen i såväl vetenskapliga traditioner som i empirisk professionsvetenskap.</p> <p>Doktorandernas deltagande i sex aktiva forskargrupper innebär att de får tillgång till nationella och internationella forskningsnätverk. De får också möjligheter att samverka med aktörer utanför akademien. I det samlade underlaget lyfts en del problem med att utbildningen bedrivs vid två campus, och att vissa doktorandgrupper har svårt att delta i miljöns vardagsverksamhet på grund av geografiska förhållanden, språk, undervisningsuppdrag eller anställning utanför lärosätet. Bedömargruppen ser det som angeläget att utbildningsmiljön görs tillgänglig för alla doktorandkategorier.</p> <p>Den allmänna studieplanen beskriver hur lärandemål i de obligatoriska kurserna innehållsligt relateras till examensmålen. Bedömargruppen konstaterar att det samlade underlaget visar hur kurser, seminarier, handledning samt deltagande i nationella och internationella konferenser bidrar till att säkerställa kvalitet och måluppfyllelse i aspektområdet utformning, genomförande och resultat.</p> <p>Vad gäller arbetslivsperspektivet konstaterar bedömargruppen att utbildningen framför allt förbereder för en yrkeskarriär inom akademien, med hänvisning till det egna rekryteringsbehovet. Bedömargruppen ser detta som en rimlig motivering men menar att detta inte utesluter att lärosätet också öppnar för andra karriärvägar.</p> <p>Utifrån det samlade underlaget konstaterar bedömargruppen att doktorandperspektivet är integrerat i utbildningen vad gäller delaktighet och inflytande i stora delar av utbildningen, men att det finns en utvecklingspotential när det gäller möjligheten att påverka kursutbud och seminarier. Jämställdhetsperspektivet i utbildningen skrivs fram som en del av ett mer övergripande perspektiv som handlar om mångfald, likvärdighet och lika villkor. En ojämn könsfördelning råder i doktorandgruppen (betydligt fler kvinnor än män) och i handledargruppen (fler män än kvinnor). Bedömargruppen konstaterar att det samlade underlaget visar att det finns en medvetenhet om detta och att det pågår kvalitetsarbete för att synliggöra jämställdhetsperspektivet i utbildningsmiljön. Indikatorer för att följa upp jämställdhetsperspektivet vid lärosätet håller på att arbetas fram. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet intensifierar ett program för att stödja kvinnliga forskares meritering mot docent- och professorskompetens i syfte att åstadkomma en bättre balans mellan kvinnor och män.</p>			

Självvärderingen beskriver hur uppföljning, åtgärder och återkoppling för de olika aspektområdena organiseras, och var i organisationen ansvaret för detta ligger. Man beskriver också hur återkoppling till berörda intressenter sker. Det framgår vidare hur kvalitetsuppföljning sker systematiskt i utbildningens olika delar. Dessutom beskriver självvärderingen det pågående kvalitetsarbetet med åtgärder som är på väg att vidtas. Bedömargruppen konstaterar att de planerade åtgärderna väl anknyter till de problem som lyfts i det samlade underlaget, och att det framgick under intervjuerna att detta arbete har påbörjats aktivt.

Luleå tekniska universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Luleå tekniska universitet	Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4063	Ifrågasatt kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.</p> <p>Bedömargruppen ser framför allt problem med att miljön är så liten, både när det gäller antalet handledare och antalet doktorander. Detta får konsekvenser för flera aspekter och perspektiv, och bedömargruppen kan inte heller se att lärosätet har en tydlig strategi för att få till en förändring. De styrkor som finns i miljön, bland annat den utvecklade seminariemodellen, bedöms inte kunna väga upp dessa brister.</p> <p>Bedömargruppen anser att den minimala handledargruppen med en huvudhandledare och en biträdande handledare innebär en för stor sårbarhet för utbildningen och en utsatthet för doktoranden, trots att handledargruppens sammantagna kompetens är god och relevant för utbildningens innehåll. Utbildningen vilar tungt på extern kompetens, och lärosätet har inte på ett övertygande sätt kunna visa att man internt tar ansvar för den lilla miljön. Inte heller har man redogjort för några konkreta planer för hur detta ska utvecklas och stärkas framöver. Det finns en potential i samverkan med närliggande forskarutbildning, men i dagsläget framstår inte förutsättningarna för detta som tillräckligt övertygande.</p> <p>Miljön kan ses som tillfredsställande i flera avseenden, till exempel den välutvecklade seminariekulturen. Forskarutbildningen försöker också hantera problematiken som kommer av den begränsade miljön, bland annat genom att samverka med andra både inom ämnet och mellan ämnen, såväl inom som utanför institutionen. Detta görs på ett fruktbart sätt, men bedömargruppen vill ändå understryka att den nuvarande situationen inte är hållbar. Detta gäller både bemanningen på handledarsidan och att utbildningen endast omfattar en doktorand. Även om miljön i stor utsträckning stöder sig på det aktiva nordiska nätverket för musikpedagogisk forskning, räcker detta inte för att ge doktoranden tillgång till ett dynamiskt doktorandkollektiv i den dagliga arbetsmiljön. Lärosätet måste också kunna säkerställa och ta ansvar för att forskarutbildningsmiljön kan fungera tillfredsställande oberoende av externa samarbetspartners.</p> <p>Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Detta baseras framför allt på det tydliga och systematiska arbetet för att bryta ner de nationella målen, och konkretisera dem i relation till forskarutbildningen för musikpedagogik. De lokala målen, kurserna, seminarieverksamheten samt strategierna med konferenser och artikelskrivande ger sammantaget en övertygande bild av att doktoranden erbjuds tillräckliga förutsättningar för att realisera målen för att nå måluppfyllelse. När det gäller den lilla miljön ser bedömargruppen att den kan få konsekvenser även för utformning, genomförande och resultat, genom att doktorandgruppen blir för liten för att lärosätet ska kunna genomföra planerade aktiviteter som exempelvis kurser. Forskningsmiljön har en relativt sett omfattande publicering, och har genom ett nära samarbete utvecklat en utbildning som ligger nära doktoranden och därmed medför en bra struktur.</p>			

Sammantaget bedöms forskarutbildningen i musikpedagogik vara utformad för att ge doktoranderna goda förutsättningar att möta ett föränderligt yrkesliv. Utbildningen fokuserar på reflektion och akademisk produktion. Detta är viktiga egenskaper för de doktorander som överväger en karriär inom universitetssektorn, och studierna är väl genomtänkta i detta avseende, men med en sårbar miljö och få doktorander är det möjligt att man måste tänka mindre traditionellt och mer mot musikpedagogikens möjligheter utöver vanlig musikutbildning. Exempel på detta skulle kunna vara festivalverksamhet, kulturindustri, terapi, samhällsverksamhet med mera.

När det gäller doktoranders perspektiv verkar forskarutbildningen i musikpedagogik ta detta på allvar i många avseenden. Det avspeglas bland annat i det genomtänkta upplägget av avhandlingsarbetet, där doktorandens utveckling är i fokus och där miljön samverkar för att driva utvecklingen framåt. Det som bidrar till att perspektivet ändå bedöms som bristande är återigen den lilla miljön, som innebär en risk för doktorandens utsatthet och beroendeställning vid en eventuell konflikt med handledaren. Den lilla miljön innebär också att det saknas en doktorandgrupp som kan delta i arbetet med att utveckla utbildningen. Detta kan inte vägas upp av de styrkor som finns i utbildningen.

Det finns ett antal universitetsgemensamma dokument som utgör stöd för medarbetare gällande jämställdhetsperspektivet. Uppföljningar sker med hjälp av statistik och styrmått, och den genererade statistiken grupperas efter kön där det är möjligt. I uppföljningen ingår att prefekterna kommenterar eventuella avvikelser och ger förslag på åtgärder. Man strävar efter jämställdhet vid nyanställning och perspektivet beaktas vid tillsättning av rekryteringsgrupper. I utbildningen beaktas perspektivet vid val av kurslitteratur, teman för seminarier och när man anlitar gästlärare. Sammantaget framstår jämställdhetsperspektivet vara väl tillgodosett, inte bara i formell mening utan också i den dagliga verksamheten.

Universitetet har ett övergripande system för kvalitetssäkringsarbete, som till exempel tydliggör när och hur uppföljning ska ske och som anger hur doktorandernas intressen ska bevakas. Självvärderingen refererar till utvärderingar och medarbetarsamtal kopplade till seminarieverksamheten, men det framgår inte helt tydligt hur man arbetar med uppföljning av annat än personal och doktorandens progression (som följs, utvärderas och hanteras mycket utförligt). Doktoranderna är formellt representerade i organ som är viktiga för forskarutbildningen, och doktoranders samt alumners synpunkter samlas in och återkopplas till verksamheten. Det framgår dock inte i självvärderingen hur man använder sig av dessa synpunkter för att utveckla forskarutbildningen i musikpedagogik. Det verkar finnas ett yttre system för att systematiskt hämta in och följa upp synpunkter, för att säkerställa doktorandernas delaktighet och insyn i grupper som är relevanta för forskarutbildningen samt för att återkoppla till verksamheten på olika nivåer. Det finns också en inre struktur i forskarutbildningsmiljön där doktoranden görs delaktig. Däremot framstår kopplingen mellan den yttre och den inre strukturen som ett utvecklingsområde, där doktorandernas kollektiva röst tydligare kan göras till en del även av forskarutbildningsmiljöns inre arbete.

Luleå tekniska universitet

Pedagogik - licentiat- och
doktorsexamenA-2016-10-
4068Ifrågasatt
kvalitet

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet i pedagogik vid Luleå tekniska universitet är välmotiverad och adekvat. Sammantaget bedöms både personalresurserna och uppföljningen av personalens kompetens vara tillräckliga. Doktoranderna får möjlighet att socialiseras in i en aktiv forskningsmiljö och successivt vidga sina kontaktytor och arenor för att delta i olika vetenskapliga sammanhang.Handledarresurserna är goda, och det finns medvetna och inarbetade system för såväl medarbetarnas kompetensutveckling som för systematiskt kvalitetsarbete där doktorandernas intressen och synpunkter beaktas och bevakas. Även om bedömggruppen kan konstatera att forskarutbildningen uppvisar hög kvalitet när det gäller flertalet aspekter, finns det en uppenbar problematik kring forskarutbildningens omfattning och aktivitetsgrad. Det går inte att tala om en forskarutbildningsmiljö i egentlig mening när det endast finns en doktorand med normal aktivitetsgrad som bedriver sin utbildning på plats i Luleå. Individens behov vid skilda tidpunkter, tillsammans med kursdelens flexibilitet, tycks indikera att det är individuella forskarutbildningar som genomförs snarare än en gemensam. Något som stärker denna bild är att de fem före detta doktorander som nu arbetar vid lärosätet har helt olika teman för sina avhandlingar. Vilka kurser som faktiskt ges och när framgår inte, och kurserna kan rimligtvis inte skapa en gemensam miljö eftersom de ges för sällan. Alltså är både kursutbudet och möjligheterna att diskutera det egna avhandlingsarbetet med andra doktorander i vardagen begränsade. Att bedriva forskarutbildning med en så liten volym framstår som problematiskt inte bara utifrån kvalitetsaspekter (till exempel möjligheten att erbjudas kurser vid lärosätet) utan även ur ett ekonomiskt perspektiv. Intervjuerna visade att det inte finns någon tydlig garanti från lärosätets sida att utlysa doktorandanställningar i forskarutbildningsämnet. Eventuellt finns möjligheter att anställa doktorander om kringliggande kommuner finansierar tjänsterna till 50 procent, men inga beslut eller avtal kunde presenteras vid intervjuerna.

Det finns en tydlig struktur kring hur doktorandernas progression följs i handledningen, vid avhandlingsseminarierna och i arbetet med den individuella studieplanen. För avhandlingsdelen kontextualiseras examensmålen i lärandemål, och kopplas till aktiviteter där dessa kunskaper och förmågor utvecklas och bedöms. Detta innebär en progression där man går från tydlig stöttning mot ökad grad av självständighet och från mindre eller enklare sammanhang till mer komplexa. Samtidigt kan bedömggruppen konstatera att kursdelen i utbildningen inte framträder så tydligt att det går att bedöma dess kvalitet. Forskarutbildningen bygger på en modell med tre granskningstillfällen. Doktorandernas progression och kvaliteten på deras arbete säkras genom dessa granskningar, genom seminarier och kursaktiviteter samt inte minst genom handledning. Forskarutbildningen hänvisar till den individuella studieplanen som ett viktigt verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring av de enskilda doktorandernas utveckling och progression.

I såväl självvärderingen som i den allmänna studieplanen behandlas arbetslivsperspektivet främst så att utbildningens innehåll, inriktning och utformning relateras till den akademiska karriären. Forskarutbildningen i pedagogik beskrivs som förberedande och meriterande för ett yrkesliv som självständig forskare inom akademi, alternativt inom statlig, kommunal eller fristående verksamhet. De flesta av de disputerade stannar inom akademien, medan några få arbetar utanför. De strategier som beskrivs för att säkerställa doktorandernas kompetens för att hantera ett framtida yrkesliv är fördjupningen inom det egna forskningsområdet, presentation av forskningen inom akademien såväl nationellt som internationellt samt ett aktivt deltagande på konferenser.

Strategierna fokuserar i hög grad på en karriär inom akademien, medan strategier för ett yrkesliv utanför akademien inte synliggörs.

Eftersom det finns rutiner, system och instanser för att tillvarata doktorandernas intressen och synpunkter, och eftersom det finns en tydlig ansvarsfördelning och arbetsgång för sammanställning och återkoppling, bedöms arbetet bedrivas på ett tillfredställande sätt. Generellt visar självvärderingen att doktorandernas intressen tas till vara, och att doktorandernas behov och utvecklingsmöjligheter synliggörs. Att de doktorander som disputerat de senaste åren alla har fullgjort utbildningen inom angiven tid är en indikation på att utbildningens upplägg och strukturerna för uppföljning fungerar väl.

På lärosätetsnivå finns jämställdhetsperspektivet integrerat i styrande dokument, och som stöd för arbetet finns bland annat checklistor och interna utbildningar. För uppföljning används statistik och styrmått som följs upp tre gånger per år. Överlag ger självvärderingen en bild av att perspektivet finns inarbetat på olika nivåer, men det är inte lika tydligt vad arbetet gett för effekter i utbildningen. De exempel som lyfts gäller till exempel jämn könsfördelning vid tillsättning av betygsnämnd med mera, eller medvetenhet om könsbalans när gästföreläsare anlitas.

Lärosätet har centrala rutiner och strukturer för systematisk utvärdering och uppföljning av forskarutbildningen. Eftersom doktoranderna i pedagogik i stor utsträckning deltar i forskarutbildningskurser vid andra lärosäten fångas deras synpunkter inte upp i samma omfattning som görs för de interna kurserna. Det finns även en problematik med doktorandrepresentation på olika beslutsnivåer eftersom forskarutbildningsämnet har så få doktorander. Uppföljningen visar att de doktorander som har examinerats under senare år har genomfört utbildningen inom angiven tid, samt att de varit anställningsbara. Några av de tidigare doktoranderna har fått anställning utanför akademien. Arbetslivsrepresentation förekommer i de beslutande organ som finns, vilket bidrar till samverkan och karriärvägar för doktorander utanför akademien. I självvärderingen lyfter lärosätet att fokus på karriär inom akademien gjort att man inte arbetat tillräckligt med att förbereda doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv eftersom man ensidigt fokuserar på en karriär inom akademien. Doktoranderna följs upp kontinuerligt. Detta sker främst via den individuella studieplanen, men även genom kurser och handledningsverksamhet.

Lunds universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Lunds universitet	Musikpedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4064	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Musikpedagogik vid musikhögskolan i Malmö har idag, genom sin historia, en nära koppling till såväl utbildning som fortbildning av musiklärare. Musikhögskolan i Malmö tillvaratar sin egen historia på ett konstruktivt sätt, vilket innebär att man har en stark ställning inom den musikpedagogiska forskningen och inom forskarutbildningar internationellt, framför allt i Norden. Avdelningen samverkar aktivt med olika institutioner och inriktningar inom musikforskningen, såväl nationellt som internationellt.</p> <p>Handledningen ger intryck av att fungera väl. Antalet handledare samt handledarnas sammansättning och sammantagna kompetens står väl i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med ett docentprogram, där fakulteten idag har fyra docenter i musikpedagogik och möjligheter till ytterligare tillväxt under.</p> <p>Bedömargruppen bedömer sammantaget att aspektområdet utformning, genomförande och resultat är ett utvecklingsområde. När det gäller aspekten måluppfyllelse ser bedömargruppen behov av utveckling av en tydlighet i den struktur för hur utbildningens olika delar ska bidra till de olika examensmålen. Självvärderingen och dess olika bilagor ger dock ett intryck av en stabil utbildning där samarbete och flexibilitet är centralt. Det finns en systematik i upplägg, genomförande och examination. Självvärderingen och intervjuerna ger dock inte tillräckligt med underlag för att avgöra balansen mellan bred och mer specifik kunskap. Det saknas tillräckligt konkreta och specifika beskrivningar av utbildningens arbete med måluppfyllelse för de olika kunskapsformerna för att helt kunna fastställa om dessa förhållanden följs upp systematiskt och därmed säkerställer hög kvalitet.</p> <p>Utbildningen har en stark koppling till det musikpedagogiska praxisområdet. De utexaminerade får främst arbete inom högre utbildning, och har därmed en viktig roll i det breda arbetsliv som stöds av en högre utbildning. Det saknas dock viss information i självvärderingen om hur användbar utbildningen är i arbetslivet utanför det akademiska området.</p> <p>Doktoranderna i musikpedagogik får rika möjligheter att ta aktiv del i att utveckla såväl utbildningen som olika lärprocesser. Vid musikhögskolan finns en tydlig strategi för att integrera doktoranderna i verksamheten, och man arbetar aktivt för att skapa en tillåtande och öppen attityd och ett inkluderande förhållningssätt. För att säkerställa ett tillräckligt stort antal doktorander inom seminarieverksamheten samverkar musikhögskolan med forskarutbildningen i musikpedagogik vid Göteborgs universitet, och med Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.</p> <p>Bedömargruppen anser att det ändå finns en svaghet som rör systematiken kring arbetsmiljöarbetet, och en avsaknad av reflektion kring stress inom forskarutbildningen. Detta område bör ses över med en nulägesanalys, som sedan stödjer det vidare arbetet med eventuella</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

åtgärder och uppföljning. Vidare finns en svaghet kring rutinerna för handledarbyten. Sammantaget bedöms doktorandernas perspektiv vara tillfredsställande.

Enligt självvärderingen är jämställdhetsperspektivet integrerat i alla utbildningens delar: utformning, genomförande, utvärdering och utveckling. Detta framstår som övertygande.

Det finns strukturer för utvärdering och uppföljning, som utgör en grund för systematisk uppföljning. Framför allt verkar seminarieformen spela en stor roll i uppföljningen av måluppfyllelsen. Bedömggruppen vill dock lyfta behovet av en mer systematisk uppföljning. Till exempel kan progression och koppling till examensmål och utbildningens upplägg och innehåll förstärkas och förtydligas.

Lunds universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4077	Ifrågasatt kvalitet
-------------------	---	--------------------	------------------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömggruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Ämnesbeskrivningen och dess avgränsning och vetenskapliga grund visar en lokal profil som är välmotiverad och adekvat. Självvärderingen och den allmänna studieplanen med inriktning mot doktorsexamen beskriver pedagogik som ett brett ämnesområde som omfattar såväl makronivå som mikronivå. Den pedagogiska forskningen riktas mot studier av villkor för lärande, kunskapsbildning och utveckling i sammanhang som utbildningspolitik, utbildningssituationer, arbetsliv och fritid.

Forskarutbildningen i pedagogik vid Lunds universitet bedrivs som en liten verksamhet med få doktorander och en liten grupp tillsvidareanställda lärare och handledare. Därför behövs förstärkning från andra ämnen vid den sociologiska institutionen, dit pedagogikavdelningen hör, och från andra lärosäten för att genomföra utbildningen. Bedömggruppen menar att detta innebär svårigheter att upprätthålla kontinuitet och utbildningskvalitet i forskarutbildningsmiljön. Av det samlade underlaget framgår att det finns en medvetenhet om problemet. Det framgår också att man har diskuterat ett samgående med institutionen för utbildningsvetenskap och de forskarutbildningar som ligger där som en möjlig åtgärd för att stärka pedagogikämnet, men att det i nuläget inte är aktuellt med en sådan förändring. Bedömggruppen konstaterar utifrån det samlade underlaget att lärosätet saknar en långsiktig strategi för att hantera och åtgärda situationen.

Bedömggruppen ser allvarligt på det faktum att personalresursen måste förstärkas från andra ämnen och lärosäten. Bedömggruppen menar att den vetenskapliga kompetensen hos lärarna och handledarna är hög, men att bredden i pedagogikämnets innehållsliga profil bärs upp av ett litet antal aktiva forskare som var och en representerar specifika forskningsinriktningar. Detta bidrar till en splittrad utbildningsmiljö för doktoranderna, och bidrar till allvarliga brister vad gäller att upprätthålla, följa upp, åtgärda och återkoppla kvalitet i forskarutbildningsmiljön. En annan brist bedömggruppen ser är att inte alla doktorander är på plats och att lärosätet inte har infört engelska som arbetspråk.

Aspekten måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse bedöms inte vara tillfredsställande med avseende på lärosätets begränsade möjlighet att initiera egna ämnesspecifika kurser, svårigheter att överblicka läskurser och att följa upp kurs- och seminarieverksamhet som initieras av andra ämnen och andra lärosäten. Bedömargruppen ser det som en allvarlig brist att endast läskurser ges i pedagogik och att ämnesspecifika kurser och seminarier över huvud taget i mycket begränsad utsträckning utvecklas, genomförs och följs upp inom den egna ämnesmiljön. Bedömargruppen konstaterar att detta innebär att lärosätet inte kan erbjuda ett sådant kursutbud som den allmänna studieplanen beskriver som ett krav för att nå examensmålet kunskap och förståelse inom ämnet. Vad gäller kunskapsformerna färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt menar bedömargruppen att de har en allmänvetenskaplig karaktär. Av underlaget framgår att sådana kurser organiseras och genomförs i samverkan med andra ämnen och andra lärosäten. Underlaget visar att utbildningen erbjuder kurser och seminarier där forskningsetiska frågor tas upp.

Bedömargruppen menar att arbetslivsperspektivet i utbildningen kan utvecklas, särskilt när det gäller alumnverksamheten och att tydliggöra perspektivet i den individuella studieplanen. Av det samlade underlaget framgår att doktorandperspektivet är tillgodosett genom såväl formell representation som representation i mer informella intresseforum. Bedömargruppen menar vidare att det är viktigt att stressnivån bland de forskarstuderande följs upp, till exempel genom regelbundna arbetsmiljöundersökningar. Vad gäller jämställdhetsperspektivet menar bedömargruppen att det är positivt att perspektivet hanteras som en del av arbetet med likabehandling och icke-diskriminering, men ser utvecklingsmöjligheter i till exempel hur det synliggörs i utbildningens utformning och genomförande vad gäller kursledning, handledning och litteratur.

Bedömargruppen menar att det samlade underlaget indikerar en splittrad utbildningsmiljö med allvarliga problem vad gäller möjligheter att genomföra och följa upp utbildningen i enlighet med den studieplan som doktoranderna förväntas följa. Av det samlade underlaget framgår inte att det finns någon strategi för att på sikt hantera och åtgärda problemen. Bedömargruppen ställer sig frågande till hur lärosätets ledning ser på pedagogikämnets framtid, och rekommenderar ansvariga på ämnesnivå att påbörja en dialog med lärosätets ledning för att diskutera vilka strategier som krävs för att åtgärda bristerna på kort och lång sikt.

Malmö universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Malmö universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4069	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Avgränsningen av ämnet samt ämnets bredd och djup är välmotiverad och adekvat. Utbildningen har genomgått organisatoriska förändringar som innebär utmaningar, framför allt med tanke på att pedagogikämnet inte har en egen institutionell hemvist. Åtgärder har vidtagits för att åstadkomma större samverkan mellan de sex medverkande institutionerna, bland annat genom bildandet av forskningsplattformen RePESE, som samlar doktorander och seniora forskare. RePESE gör det möjligt för doktoranderna att få insyn i och delta i nätverk och forskningsaktiviteter.</p> <p>När det gäller uppföljning av personalens kompetens och kompetensutveckling finns vissa utvecklingsområden. Ett utvecklingsområde i relation till aspektområdet miljö, resurser och område är den tid som seniora forskare och lektorer har för sin egen forskning. Ett annat utvecklingsområde är hur man hanterar situationen med att flera doktorander och handledare är verksamma vid andra lärosäten.</p> <p>Som gott exempel vill bedömargruppen särskilt lyfta att doktorander som vill byta handledare dels kan vända sig till olika nivåer, dels inte behöver motivera sitt önskemål.</p> <p>Lärosätet har nyligen genomfört genomgripande förändringar, och eftersom mycket är nytt är det till viss del svårt att bedöma vilka långsiktiga positiva (och eventuellt negativa) konsekvenser förändringarna kommer att medföra. Sammantaget framstår dock förändringarna, det nya innehållet och de delvis nya arbetsformerna som välgrundade och välmotiverade. Det sammantagna underlaget indikerar att forskarutbildningen säkerställer doktorandernas utveckling och progression i relation till examensmålen.</p> <p>Ett viktigt utvecklingsområde enligt bedömargruppen är att säkerställa doktorandernas kunskaper rörande forskningsetiska frågor i vid mening.</p> <p>Som gott exempel vill bedömargruppen särskilt lyfta arbetet med att främja doktorandernas beredskap att publicera sig internationellt. Även det systematiska arbetet med doktorandernas konferensdeltagande ser bedömargruppen som ett gott exempel.</p> <p>Underlaget visar att utbildningen i första hand förbereder för en yrkeskarriär inom akademien, samtidigt som den tydliga strävan mot praktisknära forskning ger goda möjligheter att samverka med det omgivande samhället såväl under utbildningen som i den fortsatta forskningen. Ett viktigt utvecklingsområde är att bredda doktorandernas karriärval i relation till tidigare erfarenheter, och att bättre ta vara på de olika erfarenheterna i utbildningen. Ett annat viktigt utvecklingsområde är att ytterligare stärka arbetet med att låta doktorandgruppernas olika erfarenheter berika miljön som helhet. Åtgärder är under utveckling för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

för ett föränderligt arbetsliv. Dock är systematiken inte tillräckligt tydlig, och detta bör därför ses som ett utvecklingsområde.

Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta intentionerna att ge möjligheter till framtida internationell tjänstgöring.

Doktoranderna har formellt inflytande i olika beslutsprocesser och beredande organ. Doktoranderna har också inflytande över revideringar av kurser, är med och tar fram nya kurser och kan påverka innehållet i seminarier.

Det finns tydliga rutiner för eventuella handledarbyten.

De ekonomiska förutsättningarna för att medverka i konferenser och internationella utbyten verkar skilja sig åt mellan doktorsstudierande och licentiatstudierande. Självvärderingen indikerar också att de licentiatstudierande inte är en aktiv del av forskningsmiljön på samma sätt som de doktorsstudierande.

Självvärderingen anger att doktorandgruppen vid Malmö universitet som helhet har problem med stress, och att en central koordinator därför ska anställas för att hantera dessa frågor.

Ett utvecklingsbehov som bedömargruppen ser är att framöver säkerställa det lokala arbetet med den psykosociala arbetsmiljön. Detta är särskilt viktigt med tanke på att det finns indikationer på stress bland doktoranderna, och eftersom forskarutbildningen involverar sex olika institutioner med separat arbetsgivaransvar.

Ett annat viktigt utvecklingsområde är att i större utsträckning involvera licentiatstudierande i forskningsmiljön.

Fakulteten för lärande och samhälle har enligt självvärderingen påbörjat ett arbete med att ta fram en likabehandlingsplan, en policy för ärendehantering vid diskriminering och en modell för aktivt åtgärdsarbete. Ett jämställdhetsperspektiv uppmärksammas vid antagning av doktorander, i kursutbudet och litteraturen samt vid tillsättning av lärare, handledare, opponenter och betygsnämnder. Man erbjuder även en högskolegemensam kurs i genusforskning. Lärosätet uppvisar i självvärderingen en hög medvetenhet om frågor som berör jämställdhetsperspektivet. Förutom att det är få manliga doktorander finns det inte utifrån självvärderingen skäl att göra någon annan bedömning än att jämställdhetsperspektivet är tillräckligt integrerat i utbildningen.

Forskarutbildningen i pedagogik bedrivs inom fakulteten för lärande och samhälle, och ansvaret för kvalitet och uppföljning delas av sex institutioner. Enligt självvärderingen verkar lärosätet ha utvecklat robusta system för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Lärosätet har nyligen genomgått en övergripande utvärdering och forskarutbildningen har granskats och justerats i flera avseenden. Utifrån granskningens resultat har man bildat den för pedagogikämnet gemensamma forskningsplattformen RePESE.

Avhandlingarnas kvalitet och examensmålen säkras genom kontinuerlig uppföljning och granskning av de individuella studieplanerna, av obligatoriska och övriga seminarier samt vid nationella och internationella konferenser.

Underlaget visar att utbildningen primärt förbereder för en yrkeskarriär inom akademien, men det är oklart hur man förbereder och följer upp andra yrkeskarriärer - speciellt för kommunfinansierade licentiander. Karriärplanering ingår i de utbildningsdelar som följs upp i den individuella studieplanen.

Årliga doktorandenkäter följer upp doktorandernas syn på utbildning och utbildningsmiljö. Jämställdhetsperspektivet uppmärksammas i formella strukturer och dokument.

Den aktuella situationen med en majoritet kvinnor i doktorandgruppen beskrivs som problematisk, men det framgår inte vilka åtgärder som planeras för att möta detta.

Som ett gott exempel på kontinuerlig uppföljning och kvalitetsarbete vill bedömargruppen särskilt lyfta matrisen i den individuella studieplanen, som används för att värdera kopplingarna mellan lärandemål, utbildningsmål och examensmål.

Ett utvecklingsområde är hur man följer upp och hanterar de eventuella problem som följer av att flera doktorander och handledare är aktiva vid andra lärosäten.

Ett annat utvecklingsområde är att följa upp och säkerställa likvärdigheten mellan doktorsstudierande och licentiatstudierande.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4071	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet är adekvat, och svarar mot hur ämnet uppfattas nationellt och internationellt. Bedömargruppen noterar att självvärderingen beskriver forskarutbildningen i pedagogik som en specialisering inom pedagogik och det är inte helt entydigt vad detta innebär.</p> <p>Forskarutbildningen i pedagogik är central för högskolan genom de stora uppdragen inom lärarutbildning och andra uppdrag i denna sektor. Den vetenskapliga produktiviteten i forskargrupperna är god, men samtidigt finner bedömargruppen att en betydande del av de som verkar som handledare inte aktivt publicerat i erkända vetenskapliga tidskrifter med peer-review-förfarande under den senaste femårsperioden. Vad gäller personal är det också uppenbart att högskolan behöver nyrekrytera för att säkerställa en fortsatt bredd och kvalitet i forskarutbildningen.</p> <p>Vad gäller aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen närheten till handledare och deltagandet i forskargrupper som viktiga. Miljön framstår också som väl förankrad i internationella nätverk, och samverkan med det omgivande samhället är övertygande. Bedömargruppen ser svagheter i det lilla antalet doktorander och i den relativt låga aktivitetsgrad som de fem aktiva doktoranderna har. Enligt självvärderingen studerar doktoranderna på halvtid, men i de individuella studieplanerna framkommer det att de har en lägre aktivitetsgrad än så. Dessa observationer alstrar en viss oro för doktorandernas möjligheter att aktivt delta i seminarier och annan verksamhet. Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande utifrån den praxis som tillämpas vid högskolan. Bedömargruppen finner att det generellt finns goda möjligheter för doktoranderna att utveckla adekvata kunskaper, förmågor och förhållningssätt under utbildningen. Kursmomenten bidrar till både metod- och teorikunskaper, och ger samtidigt en breddning och fördjupning inom ämnet. Samtidigt finner bedömargruppen att kursernas frekvens och formerna för doktoranders deltagande måste ses som ett utvecklingsområde mot bakgrund av att en majoritet av doktoranderna studerar på halvtid. Ytterligare ett utvecklingsområde för att säkra kvaliteten i forskarutbildningsmiljön samt i utformning, genomförande och resultat är att rekrytera kvalificerad vetenskaplig personal på såväl docent- som professorsnivå. Måluppfyllelsen säkras genom flera olika typer av kunskapsredovisningar vid seminarier, under kurser och genom inslag där doktorander får skriva forskningsansökningar och granska andras forskning. Dessa inslag bedöms också stärka doktorandens forskaridentitet.</p> <p>Den allmänna modell för systematisk uppföljning som högskolan avser följa, och som stämmer med den praxis som tillämpas vid högskolans forskarutbildningar, bedöms som tillfredsställande.</p> <p>Vad gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen värdet av den nära samverkan med det omgivande samhället som högskolan utvecklat. Den förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv på ett tydligt sätt. Både självvärderingen och den allmänna studieplanen behandlar</p>			

arbetslivsperspektivet så att utbildningens innehåll, inriktning och utformning relateras till arbetslivets krav.Handledarna har också i de flesta fall en nära koppling till arbetslivet utanför akademien, vilket kan bidra aktivt till att arbetslivsperspektivet hålls levande. Denna samverkan ger vidare en god insikt i forskningens möjligheter, begränsningar och roll i samhället.

Utbildningen verkar för att doktoranderna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesserna. Självvärderingen visar att doktorandernas erfarenheter och åsikter efterfrågas och tas till vara. Doktoranderna har representanter i formella organ, gör kursutvärderingar och kallas till årliga samtal med utbildningsledaren, vilket fyller en central funktion i återkopplingen. Även den årliga revideringen av den individuella studieplanen leder till att doktoranders synpunkter tas till vara. Bedömargruppen vill betona vikten av att säkra doktorandernas arbetssituation, så att de kan upprätthålla sin aktivitetsgrad samt delta i och bidra till seminarier och andra moment. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Självvärderingen beskriver detaljerat hur arbetet med jämställdhet går till. Jämställdhetsarbetet är väl integrerat i organisationen och bevakas såväl i det dagliga arbete som akademiskt vad gäller val av forskningsproblem.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Pedagogik med inriktning mot didaktik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-12-4163	Hög kvalitet
----------------------------------	--	----------------	--------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Forskning av relevans för utbildningen bedrivs vid flera forskargrupper, och såväl forskarutbildningen som forskningen svarar mot ett stort utbildningsåtagande för högskolan. Forskarutbildningsämnet är tvärvetenskapligt, har en relevant avgränsning och specificerar det didaktiska kunskapsintresset. Vad gäller aspekten personal och forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen att sammansättningen svarar mot nuvarande behov. Dock finns ett behov av snar rekrytering av docent- och professorskompetenta handledare. Den modell med halvtidsanställda doktorander som högskolan har, och som också gäller för den aktuella forskarskolan, ger en god kontakt med skola och utbildning och bidrar till relevans i val av forskningsproblem. Samtidigt vill bedömargruppen påpeka att detta ställer krav på att doktorandernas arbetssituation bevakas och att de kan upprätthålla sina forskarstudier utan att andra åtaganden inkräktar. I nuvarande situation är det en nationell forskarskola som står för den övervägande delen av finansieringen. Högskolan bör överväga vad som händer med forskarutbildningen på sikt när sådant stöd inte längre ges.

Miljöns internationella förankring genom deltagande i olika nätverk är övertygande. Det finns en tydlighet och progression i förväntningarna på doktorandernas deltagande i både nationella och internationella konferenser, där kraven höjs successivt under utbildningens gång. Bedömargruppen ser strävan mot gemensamma kurser med övriga forskarutbildningar inom det utbildningsvetenskapliga fältet samt med andra fackhögskolor som viktigt för såväl bredd och djup i forskarutbildningen som för färdighetsträningen. Eftersom antalet doktorander är litet framstår det som viktigt att kurser kan ges tillräckligt ofta för att de ska passa in i en enskild doktorands behov av progression. Det framstår även som viktigt att högskolan bevakar att doktoranderna utgör ett kollektiv som samverkar och att de kan bygga upp en forskaridentitet.

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande utifrån den praxis som tillämpas vid högskolan och som synes gälla för den tidigare forskarutbildningen i didaktik. Bedömaregruppen finner att det generellt finns goda möjligheter att utveckla adekvata kunskaper, förmågor och förhållningssätt under utbildningen. Kursmomenten bidrar till metod- och teorikunskaper samtidigt som de ger en breddning och fördjupning inom ämnet. Måluppfyllelsen säkras genom flera olika typer av kunskapsredovisningar vid seminarier, i kurser och genom inslag där doktoranderna får skriva forskningsansökningar och granska andras forskning. Dessa inslag bedöms också bidra till att stärka doktorandernas forskaridentitet. Vad gäller aspektområdet utformning, genomförande och resultat ser bedömaregruppen värdet av den nära samverkan med det omgivande samhället, eftersom den ger en god insikt i forskningens roll, möjligheter och begränsningar.

Forskarutbildningen sker i nära samspel med det omgivande samhället och med utbildningssektorn. Faktum att både doktorandgruppen och de flesta lärare har en nära relation till sina praktikfält bidrar till att doktoranderna förbereds för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesserna. Självvärderingen visar att doktorandernas erfarenheter och åsikter efterfrågas och tas till vara. Doktoranderna har representanter i formella organ, gör kursutvärderingar och kallas till årliga samtal med utbildningsledaren. Detta fyller en central funktion i återkopplingen. Även den årliga revideringen av de individuella studieplanerna leder till att doktoranders synpunkter tas till vara. Bedömaregruppen vill betona vikten av att doktorandernas arbetssituation säkras, så att de kan upprätthålla sin aktivitetsgrad samt delta i och bidra till seminarier och andra moment.

Jämställdheten bevakas i det dagliga arbetet genom tydliga processer för val av opponent, betygsnämnd och andra funktioner inom utbildningen. Det finns också kursmoment och högskolepedagogiska inslag som stärker jämställdhetsperspektivet. Bedömaregruppen noterar också att utbildningen utöver detta genom kurser väcker grundläggande frågor om vilken roll jämställdhet spelar i forskning och vid val av forskningsproblem, samt vid andra överväganden inom forskningen.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Den allmänna modell för systematisk uppföljning man avser följa, och som stämmer med den praxis som tillämpas vid högskolans forskarutbildningar, bedöms som tillfredsställande.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Pedagogik med inriktning mot specialpedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-12-4164	Ifrågasatt kvalitet
----------------------------------	--	----------------	---------------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömaregruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Forskarutbildningen i pedagogik med inriktning mot specialpedagogik är nyinrättad och har endast en deltidstuderande doktorand som är antagen mot licentiatexamen. Sedan tidigare finns en forskarutbildning i specialpedagogik med två aktiva doktorander som följer en tidigare studieplan.

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

Den tidigare studieplanen är i sitt upplägg mycket lik den nyinrättade utbildning som granskas här. Den självvärdering som presenterats avser alltså i huvudsak planer. Planerna visar att upplägget liknar de två andra forskarutbildningar inom pedagogik som högskolan har.

Vad gäller de båda aspektområdena Miljö, resurser och område och Utformning, genomförande och resultat menar bedömaregruppen att forskarutbildningsmiljön i nuvarande form och omfattning är alltför begränsad för att bredd och djup samt kvalitet och långsiktighet ska kunna anses säkerställd.

Forskarutbildningsämnets avgränsning och koppling till vetenskaplig grund och beprövad verksamhet är adekvat, liksom ämnets relation till området. Även om utbildningens handledargrupp bedöms som adekvat i förhållande till utbildningens nuvarande omfattning, bedöms handledargruppen vara alltför begränsad för att säkerställa kontinuitet. Faktum att endast en deltidsdoktorand med inriktning mot licentiatexamen deltar i utbildningen innebär en sårbarhet också på så sätt att det inte finns ett tillräckligt antal handledaruppdrag för eventuella kommande forskare och handledare. Högskolan har en omfattande verksamhet inom forskning och utbildning som knyter an till forskarutbildningsämnet. Det framgår dock inte på vilket sätt de forskningsaktiva lärare som finns inom högskolan och som verkar inom olika forskargrupper bidrar till just denna forskarutbildning. Forskarutbildningsmiljön för pedagogik med inriktning mot specialpedagogik framstår som mycket liten, och omfattningen framstår som otillräcklig för att kunna bedriva en forskarutbildning på en hög vetenskaplig nivå och med den bredd och långsiktighet som förutsätts. En god forskarutbildningsmiljö är inte säkerställd med en deltidsdoktorand med mycket begränsad fysisk närvaro. Även om det sedan tidigare finns två aktiva deltidsdoktorander i en angränsande forskarutbildning med i huvudsak samma inriktning, och även om det sker nära samverkan med de andra forskarutbildningarna, är det otydligt hur endast en deltidsdoktorand ska kunna bygga upp en forskaridentitet inom ramen för forskarutbildningen med inriktning mot specialpedagogik.

Lärosätets beskrivning av hur måluppfyllelse av kunskapsformerna ska säkerställas bedöms som adekvat och rimlig. Bedömaregruppen ifrågasätter dock starkt huruvida detta är möjligt att genomföra med nuvarande förutsättningar vad gäller kunskapsformerna Färdighet och förmåga och Värderingsförmåga och förhållningssätt. Det krävs både en doktorandgrupp och fysisk närvaro i forskarutbildningsmiljön för att det ska vara möjligt att utveckla de efterfrågade färdigheterna och förmågorna samt uppnå måluppfyllelse. Utbildningen ger inte stöd för att tillsammans med andra doktorander inom forskarutbildningsämnet utveckla de efterfrågade förmågorna inom kunskapsformen färdighet och förmåga.

Bedömaregruppen efterlyser en tydlig plan för att bygga upp och långsiktigt finansiera forskarutbildningen i pedagogik med inriktning mot specialpedagogik, så att den kan uppnå en stabilitet och uppfylla kraven på hög kvalitet.

Vad gäller de båda aspektområdena Miljö, resurser och område samt Utformning, genomförande och resultat menar bedömaregruppen också att det finns uppenbara faror att doktorander med dubbla arbetsgivare kan få svårt att fullfölja avhandlingen inom utsatt tid. Bedömaregruppen saknar en diskussion om denna problematik. Samtidigt är styrkan i utbildningen att den väl tillvaratar arbetslivsperspektivet, och att den förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv inom olika samhällsområden. Doktorandperspektivet är tillvarataget genom medverkan i centrala organ och genom återkoppling till centrala företrädare för högskolan. Samtidigt påpekar högskolan i sin självvärdering att doktorandernas dubbla roller medför svårigheter att medverka i relevanta organ

och sammanhang där doktoranders erfarenheter ska återföras till organisationen. Det faktum att det endast finns en deltidsstuderande doktorand gör också att utbildningen inte tillhandahåller en tillfredsställande doktorandmiljö där den studerande kan utveckla sina förmågor och färdigheter. Bedömargruppen finner att jämställdhetsperspektivet bevakas föredömligt, både för den egna organisationen och som ett akademiskt tema vad gäller val av forskningsproblem och perspektiv.

Stockholms universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Stockholms universitet	Barn- och ungdomsvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4061	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Det finns en direkt koppling mellan den tvärvetenskapliga forskningen i barn- och ungdomsvetenskap och olika grupper av intressenter. Forskarutbildningens relation till beprövad erfarenhet inom olika samhällsinstitutioner framgår därmed tydligt.</p> <p>Handledarnas vetenskapliga och pedagogiska kompetensutveckling verkar ske genomtänkt och strategiskt. Deras ämnesöverskridande kompetens är en styrka med tanke på forskarutbildningsämnets tvärvetenskapliga karaktär. Frågor av vikt för forskarhandledningen diskuteras regelbundet i handledarkollegiet. Handledningen, som dokumenteras och följs upp i de individuella studieplanerna, tycks i stort fungera väl. Även regelbundna kursvärderingar med återkoppling till handledarkollegiet bidrar till att säkerställa forskarutbildningens kvalitet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta doktorandhandboken som ett gott exempel på hur man kommunicerar rutiner och regelverk samt återkopplar miljöns utvecklingsarbete till doktorandgruppen. Överlag ger bedömningsunderlaget ett intryck av att lärosätet har goda uppföljningsrutiner som ämnar bidra till kvalitetsutvecklande åtgärder.</p> <p>Forskarutbildningen tillhandahåller ett rikt och väl anpassat urval av forskarutbildningskurser som är relevanta för det tvärvetenskapligt formulerade ämnet. Kursernas varierade arbets- och examinationsformer gör det möjligt för doktoranderna att visa såväl bred kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet som förmåga att hantera adekvata forskningsmetoder. Måluppfyllelsen av kunskapsformen färdighet och förmåga säkerställs genom avhandlingsarbetets progression, genom kontinuerlig återkoppling från handledare och lärare samt genom deltagande i vetenskapliga nätverk.</p> <p>Det finns en genomtänkt kvalitets- och progressionsdrivande struktur i form av kontrollpunkter och upparbetade rutiner för handledning av doktorandernas arbete. Doktorandernas förmåga att planera sitt arbete tränas under hela utbildningen. Bedömargruppen ser doktorandkartan som ett gott exempel på hur man från lärosätets håll kan underlätta målmedveten planering av avhandlingsarbeten och bidra till att säkra doktorandernas progression. Vetenskaplig självständighet uppnås genom författande av artiklar och tillhörande diskussion med handledare och under seminarier. Det framgår dock inte på vilket sätt doktorandernas självständighet i författandet säkerställs och dokumenteras, vilket bedömargruppen ser som ett utvecklingsområde.</p> <p>Många av doktoranderna samverkar med det omgivande samhället inom ramen för sina avhandlingsstudier. Doktoranderna erbjuds också goda möjligheter att utvecklas som akademiker och pedagoger genom institutionstjänstgöringen, som kan omfatta såväl undervisning som administrativt arbete. Det finns en tydlig återkoppling från arbetslivet till forskarutbildningen. Det övergripande intrycket är att forskarutbildningen leder till anställningsbarhet, inte bara i generell</p>			

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

mening utan också att man efter genomgången utbildning får ett arbete som på olika sätt anknyter till forskarutbildningsämnet. Ett möjligt utvecklingsområde är den delvis begränsade alumnverksamheten.

Forskarutbildningens utformning och genomförande präglas av doktorandinflytande, vilket lärosätet värdesätter. Nyantagna doktorander tilldelas en mentor, vilket ger en tidig inblick i verksamheten. En annan viktig informationskälla är doktorandhandboken. Bedömargruppen ser positivt på båda dessa initiativ. Bedömningsunderlaget redovisar regler och rutiner för handledarbyte. Ett utvecklingsområde är att se över hur sådana rutiner kommuniceras till doktoranderna.

Genusfrågor är närvarande i institutionens forskning, och lärosätet uppger att en medvetenhet om jämställdhet präglar såväl miljöns seminarier som dess vardag. Jämställdhet är också ett återkommande tema i forskarutbildningens innehåll, och enligt självvärderingen sker analyser av kön som kategoriserande mekanism i maktrelationer under alla institutionens kurser. Vad gäller doktorandgruppens sammansättning påpekar man att majoriteten av doktoranderna är kvinnor, och att detta främst beror på att kvinnor är överrepresenterade inom grundutbildningen. Lärosätet konstaterar att man inte ännu har vidtagit några åtgärder för att attrahera fler manliga sökande, men att man diskuterar hur ett sådant arbete skulle kunna se ut.

Forskarutbildningen inom barn- och ungdomsvetenskap har en nära relation till arbetslivet, och genomgången utbildning leder ofta till anställning inom relevant område. Det finns en medvetenhet om såväl jämställdhetsfrågor som doktorandinflytande, och lärosätet ger många exempel på hur doktorandernas medverkan i olika organ har resulterat i kvalitetsstärkande åtgärder. Den sammanvägda bedömningen är att uppföljnings- och återkopplingsarbetet drivs på ett tillfredsställande sätt.

Stockholms universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4072	Hög kvalitet
------------------------	---	--------------------	--------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Forskarutbildningsämnet är väl avgränsat avseende bredd och djup, och det har en tydlig koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Handledarna skapar tillsammans en tillräcklig kompetens inom det pedagogiska forskningsfältet. Handledare och lärare får tid i tjänsten för att forska och följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet, och kvalitetsfrågor inom forskarhandledningen drivs systematiskt inom kollegiet.

Antalet aktiva doktorander är tillräckligt stort för att upprätthålla en utbildningsmiljö av kvalitet. Antagning till forskarutbildningen sker genom ett välutvecklat och ambitiöst förfarande. De nyantagna doktoranderna genomgår en introduktionsutbildning för att på ett smidigt sätt komma in i den nya arbetsmiljön och för att förberedas på utmaningarna i det kommande avhandlingsarbetet. Detta är ett lovvärt initiativ och tyder på att man arbetar medvetet med doktorandernas sociala miljö.

Bred kunskap och förståelse säkerställs främst genom avhandlingsarbetet och genom forskarutbildningskurser. Av självvärderingen att döma innehåller de olika lärandeaktiviteter och

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

leder till förväntade studieresultat. Doktoranderna deltar i olika aktiviteter inom två av institutionens åtta forskningsområden, vilket bidrar till breda kunskaper och bred förståelse för forskning inom pedagogik och för de metodologiska ansatser som är relevanta för ämnet. För några år sedan infördes ett trehandledarsystem vid forskarutbildningen, som tillsammans med deltagandet i de olika forskningsgrupperna borgar för att doktoranderna får ta del av olika metodologiska och teoretiska ansatser. Detta gör också att de genomgående tränas i ett kritiskt förhållningssätt och i intellektuell självständighet.

Verktygen för att säkerställa att doktoranderna visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning sker huvudsakligen via forskarutbildningskurser. Institutionens kursutbud på forskarnivå är stort och väl anpassat för att säkra doktorandernas kunskapsprogression inom ämnet. Dessutom är lärandeaktiviteter som referent- eller kamratgranskning tydliga inslag där doktoranderna tränar argumentationsteknik, tränar diskussion av forskningsresultat och bidrar till att stödja andras lärande.

Vid utformningen av forskarutbildningskurser arbetar man aktivt och målmedvetet med kursplanerna för att säkerställa att kurserna svarar mot utbildningsmålen. Det finns tydligt beskrivna rutiner för kursvärderingar och återkoppling på dessa, vilket tyder på att man löpande arbetar med kvaliteten på de kurser som forskarutbildningen erbjuder. En introduktionskurs presenterar metoder för att planera avhandlingsarbetet, vilket tyder på att man lägger stor vikt vid doktorandernas självständighet och ansvarstagande över den egna läroprocessen och kunskapsproduktionen. Detta vill bedömargruppen lyfta som ett gott exempel på kvalitetsdrivande arbete. Doktorandernas kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt följs upp och säkras i de individuella studieplanerna och genom både intern och extern granskning under progressionsseminarierna. Bedömargruppen noterar även att man har påbörjat ett utvecklingsarbete för att ta fram nya sätt att dokumentera handledningsprocessen. Detta ska komplettera dokumentationen i de individuella studieplanerna. Även detta initiativ är ett gott exempel på kvalitetsdrivande arbete.

Många av doktoranderna och lärarna har en professionsbakgrund inom utbildningssektorn, vilket har skapat viktiga kontaktytor mot praktikerfält och olika avnämare. I detta avseende har man också gjort riktade satsningar på att utveckla verksamheten inom olika områden i relation till samhällets utveckling. Doktorandernas karriärvägledning ska säkerställas av huvudhandledaren, men hur detta går till framgår inte av underlaget. Utöver handledningen erbjuds doktoranderna också central karriärvägledning av lärosätet. Planering och uppföljning av de enskilda doktorandernas forskarutbildning sker genom de individuella studieplanerna.

Vad gäller arbetslivsperspektivet noteras att doktoranderna deltar i institutionstjänstgöring, deltar vid forsknings- och populärvetenskapliga konferenser. Dessutom informerar forskarutbildningens studierektor om vikten av att dokumentera samtliga erfarenheter i en pedagogisk meritportfölj inför framtida anställning. Institutionen försöker följa upp doktorandernas yrkesval efter examen, och dokumenterar vilka karriärvägar som är möjliga efter genomgången forskarutbildning. Det är tydligt att genomgången forskarutbildning leder till anställningsbarhet, i första hand inom akademien. Det är inte lika klart på vilket sätt doktoranderna förbereds för ett arbetsliv utanför universitets- och högskolevärlden. Detta kan ske exempelvis genom en mer formaliserad karriärvägledning i handledningen. Ur detta hänseende är det också positivt att institutionen försöker knyta närmare kontakter med sina alumner. Bedömargruppen ser detta som ett utvecklingsområde.

Datum
2018-06-19Reg.nr
411-00367-16

Doktorandgruppen är representerad i olika styrelser och andra organ där man diskuterar frågor som är av vikt för forskarutbildningen. Man arbetar medvetet med frågor som rör den fysiska och psykosociala arbetsmiljön, och det kan noteras att doktorandnärvaron är hög. Samma sak gäller för trivseln på arbetsplatsen. Handledarbyten har blivit ovanliga och en bidragande orsak till det kan vara trehandledarsystemet, som verkar uppskattat av såväl doktorander som handledare. Beskrivningen av hur handledarbyten går till är tydlig. Däremot framgår det inte vilka rättigheter som kommuniceras till doktoranderna när det gäller handledarbyte, samt vilket eventuellt stöd som doktoranderna och handledarna erbjuds vid handledarbyte. Bedömargruppen ser detta som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen ser också flera goda exempel på kvalitetsdrivande insatser, såsom trehandledarsystemet, introduktionskursen samt doktorandhandboken. Alla dessa bidrar på olika sätt till att doktorandperspektivet säkerställs i forskarutbildningen.

Av självvärderingen framgår att lärosätet arbetar aktivt för att skapa jämställda villkor vad gäller kön och andra bakgrundsfaktorer genom att anonymisera antagningsprocessen. Man har också tillsatt en arbetsgrupp med rådgivande funktion för att bevaka och följa upp jämställdhets- och jämlikhetsfrågor. Jämställdhetsfrämjande insatser, såsom kompetensutveckling för kvinnliga medarbetare med sikte på professorsbefordran, planeras. Förutom doktorandgruppens relativt jämna könsfördelning framgår det inte särskilt tydligt hur jämställdhetsperspektivet integreras och diskuteras i forskarutbildningens olika aktiviteter. Bedömargruppen ser detta som en svaghet i arbetet med att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv i forskarutbildningen.

I bedömningsunderlaget finns flera exempel på åtgärder som har vidtagits för att säkerställa kvaliteten i handledningen och forskarutbildningen. Här bör särskilt noteras olika sammanhang för utbyte av handledarefarenheter, trehandledarsystemet samt det pågående arbetet med att ta fram ett digitalt handledningsarkiv.

Flera kvalitetsdrivande åtgärder rapporteras i anslutning till utveckling och uppföljning av forskarutbildningskurserna. Bland annat har man arbetat för att säkerställa att forskarutbildningen svarar mot examensmålen. En viktig del i detta arbete har varit att utveckla och anpassa forskarutbildningskurserna med sikte på de kunskapsmål som inte direkt examineras genom avhandlingen. Bedömningsunderlaget ger exempel på flera goda utvecklingsinitiativ som baseras på tidigare erfarenheter från forskarutbildningen, vilket pekar på ett målmedvetet kvalitetsdrivande åtgärds- och uppföljningsarbete.

Stockholms universitet	Specialpedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10- 4079	Hög kvalitet
------------------------	---	--------------------	--------------

Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.

Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Forskarutbildningsämnet är väl avgränsat och förankrat i den vetenskapliga grunden. Kopplingen till beprövad erfarenhet är väl tillgodosedd via samverkan med det omgivande samhället och genom forskningens tvärvetenskapliga karaktär. Institutionens forskningsområden är relevanta och forskningen håller hög internationell klass. Handledarnas antal och deras sammantagna kompetens bedöms vara adekvat och tillräcklig. Det strategiska arbete som institutionen har bedrivit garanterar

handledarresurser även på lång sikt. De nätverk och forskningssamarbeten som institutionen systematiskt utvecklar bidrar också till att säkerställa adekvat handledarkompetens för de enskilda doktoranderna. Handledarnas möjlighet till forskning inom ramen för anställningen garanteras, och handledarnas kompetens följs upp kontinuerligt.

Den omfattande internationella publiceringen visar att institutionens systematiska kvalitetsarbete har burit frukt. Forskarutbildningsmiljön bedöms ge doktoranderna goda möjligheter att bedriva forskning som möjliggör doktorsexamen inom planerade tidsramar. Förutsättningarna att få högklassig handledning och stöd för exempelvis konferensresor är goda. Doktorandgruppens storlek är tillräcklig med avseende på dynamiken i forskarutbildningen. Bedömargruppen noterar också att lärosätet arbetar strategiskt för att kunna utlysa doktorandanställningar regelbundet. Bedömargruppen vill dock uppmärksamma behovet av systematiskt strategiarbete när det gäller institutionens expensionsplaner.

Bedömargruppen noterar att doktoranderna har goda möjligheter att nå examensmålen under utbildningen. Forskarutbildningens uppbyggnad som helhet, med den genomtänkt planerade kursdelen, kursaktiviteterna och examinationerna som är kopplade till examensmålen, avhandlingsprocessens genomtänkta struktur med tydliga gransknings- och avstämningspunkter samt uppföljningssystemen bidrar sammantaget till att säkerställa måluppfyllelse och till att doktoranderna kan slutföra utbildningen inom den angivna tiden. De välplanerade seminarieaktiviteterna bidrar även till att doktoranderna kan utveckla en forskaridentitet. Bedömargruppen noterar också att lärosätet på ett tillfredsställande sätt lyckats hantera de utmaningar som kommer av ett stort antal doktorander som bedriver forskarstudier på deltid.

Bedömargruppen noterar att arbetslivets perspektiv är mycket väl beaktat. Institutionen har välutvecklade kontakter med det omgivande samhället. Överlag bedrivs forskarutbildningen i nära samverkan med arbetslivets intressenter, vilket bidrar till att utbildningen i högsta grad är användbar även utanför akademien. Bedömargruppen har dock identifierat internationalisering som ett utvecklingsområde. Eftersom forskningen håller hög internationell nivå och det finns ett intresse för specialpedagogisk verksamhet som en del av den nordiska välfärdsmodellen bör det finnas goda möjligheter för doktoranderna att göra internationell karriär.

Bedömargruppens uppfattning är att doktorandeperspektivet är väl beaktat i forskarutbildningen. Doktoranderna verkar ha reellt inflytande och deras synpunkter tas till vara vid planeringen och genomförandet av utbildningen. Bedömargruppen noterar dock att det saknas ett formellt doktorandråd, och anser att inrättandet av ett sådant ytterligare skulle förbättra institutionens möjligheter att ta vara på doktorandernas synpunkter på studierna och arbetsmiljön.

Jämställdhetsperspektivet är mycket väl integrerat i utbildningen. Bedömargruppen vill särskilt uppmärksamma det systematiska jämställdhetsarbete som institutionen har utfört för att råda bot på den ojämna könsfördelningen bland personalen och doktoranderna. Ett led i detta är det systematiska arbetet med webbsidorna. Sammantaget vill bedömargruppen lyfta fram specialpedagogiska institutionens jämställdhetsarbete som ett gott exempel på hur ett jämställdhetsperspektiv kan integreras i forskarutbildning.

Underlagen tyder sammantaget på att rutinerna och processerna för uppföljning och återkoppling är systematiska och genomtänkta. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är

procedurerna för seminariebehandling och granskning av doktorandernas framväxande avhandlingsarbete. Överlag verkar uppföljningen av doktorandernas progression vara fungerande. Positivt är också att institutionen kontinuerligt identifierar styrkor och svagheter hos uppföljnings- och återkopplingsrutinerna, vilket tyder på ett medvetet kvalitetssäkrande arbete.

Umeå universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Umeå universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4073	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlaget att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Forskarutbildningen i pedagogik vid Umeå universitet bedrivs vid den pedagogiska institutionen och tillhör den samhällsvetenskapliga fakulteten. Utbildningen har en nära anknytning till flera grundutbildningsprogram, bland annat lärar-, psykolog- och polisutbildningarna. Den lokala ämnesprofilen är bred och definieras genom sex prioriterade områden. Doktoranderna tillhör ett eller flera av dessa, och har på så sätt tillgång till såväl seniora forskares nätverk och forskningsverksamhet som till nätverk och uppdrag knutna till det omgivande samhället.</p> <p>Av underlaget framgår att man förstärker personalresurserna genom externa handledare som bidrar till forskarutbildningsmiljön på ett positivt sätt, men som också innebär en sårbarhet när det gäller stabilitet och kontinuitet i kompetensförsörjningen. Bedömargruppen konstaterar att publikationslistorna sammantaget visar hög vetenskaplig kompetens i handledar- och lärargruppen, och att antalet docenter har ökat märkbart de senaste åren efter en särskild satsning på docentmeritering från fakulteten. Bedömargruppen konstaterar dock att antalet professorer i nuläget är litet, och att bara en av de två tillsvidareanställda professorerna är professor i pedagogik. Av det samlade underlaget framgår att lärosätet arbetar aktivt för att rekrytera fler professorer och det pågår tillsättning av en professor i specialpedagogik. Bedömargruppen ser positivt på detta och vill understryka vikten av att lärosätet arbetar aktivt med att rekrytera fler professorer för att tillgodose behovet av forskningsledare och handledare i utbildningsmiljön.</p> <p>Av självvärderingen framgår att det minskande antalet doktorander under de senaste åren har inneburit problem att erbjuda kurser i den utsträckning doktoranderna behöver. Det har också blivit svårare att upprätthålla kvalitet i utbildningsmiljön i sin helhet, något som bedömargruppen ser som en svaghet. Det framgår dock att lärosätet arbetat aktivt för att öka rekryteringen av doktorander. Under intervjuerna framkom att detta arbete varit framgångsrikt, och att det finns finansiering för att rekrytera tio till elva doktorander inför hösten 2018. Bedömargruppen ser positivt på denna utveckling. Ett centralt instrument för att säkra måluppfyllelsen i de tre kunskapsformerna är målmatrisen som kopplar ihop de nationella examensmålen med lärandemålen i kurser, seminarier, konferenser och andra inslag i utbildningen. Bedömargruppen konstaterar att matrisen ger en detaljerad bild av hur utbildningens utformning, genomförande och examination sammantaget bidrar till måluppfyllelse och till att utbildningen slutförs inom planerad tid. Vad gäller kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt är bedömargruppen tveksam till om matrisen är tillräckligt öppen för andra dimensioner i lärandet av det angivna målet. Förmåga till reflektion och analys i relation till insikter om relationen mellan vetenskap och samhälle kan enligt bedömargruppen uppnås även genom andra aktiviteter än de som redovisas i matrisen. Bedömargruppen ställer sig positiv till matrisen som ett instrument för att följa doktorandernas utveckling och progression över tid.</p>			

Bedömargruppen uppmärksammar att lärosätet ser ett behov av att utveckla system och strategier som bättre integrerar arbetslivsperspektivet i utbildningen, eftersom detta i nuläget är avhängigt individuella intressen hos doktorander och handledare. Bedömargruppen konstaterar att detta är ett viktigt utvecklingsområde, och ser positivt på de utvecklingsplaner som nämns i självvärderingen vad gäller alumnverksamhet och utveckling av de individuella studieplanerna så att de även följer upp aktiviteter som förbereder för ett föränderligt arbetsliv. Bedömargruppen ser även positivt på att man arbetar för att förbättra doktorandernas arbets- och studiemiljö, och vill särskilt betona betydelsen av fortsatt arbete med att skapa tydliga rutiner för att tillsätta och byta handledare. Detta arbete bör innefatta utvecklade möjligheter för doktoranders delaktighet i val av handledare. Bedömargruppen menar vidare att fortsatt översyn och åtgärder för alla doktorandkategoriers möjlighet att delta i utbildningens alla delar är ett viktigt utvecklingsområde.

Bedömargruppen konstaterar att underlaget visar att det finns formella förutsättningar för att integrera jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande, och att frågor om jämställdhet aktivt lyfts i utskott och kollegier.

Uppsala universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Uppsala universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4074	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Den breda ansatsen i utbildningen skapar en öppenhet gentemot de intressen doktoranderna uttrycker och som arbetslivet efterfrågar. Det finns en omfattande samverkan med andra forskningsmiljöer, såväl inom lärosätet som med andra lärosäten i Sverige och dessutom i andra länder. Både bredd och djup finns i forskarutbildningsämnet pedagogik. Det råder ingen tvekan om att institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier har utvecklade modeller, system och strategier för att både säkerställa och utveckla kvaliteten i forskarutbildningen i pedagogik.</p> <p>Forskarutbildningen i pedagogik skapar förutsättningar för att doktoranderna utvecklar en kunskapsmässig progression. Detta gäller bred kunskap och bred förståelse, men också en mer specifik och avgränsad kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet. Det finns en utvecklad systematik för att säkerställa måluppfyllelse. Bedömargruppen vill lyfta fram handledarkollegiets regelbundna och täta uppföljning som ett gott exempel på att kvaliteten säkerställs i utbildningen, men också på att doktorandernas intressen tas till vara.</p> <p>De anställda vid institutionen samverkar regelbundet med framför allt offentlig verksamhet, vilket innebär kontaktytor och mötesplatser som kan vara av betydelse för framtida uppdrag inom arbetslivet. Arbetslivets komplexitet utgör ofta fokus i kursutbudet, i examinationsuppgifter och i doktorandernas avhandlingsområden. Däremot uppmärksammas inte innebörden i ett "föränderligt arbetsliv". Bedömargruppen vill ge en eloge till det systematiska arbete som genomförs för att koppla arbetslivet närmare doktoranderna, till exempel när det gäller alumnens medverkan. Bedömargruppen konstaterar dock vissa svagheter i hur doktoranderna förbereds för forskningskommunikation med grupper utanför akademien.</p> <p>Bedömargruppen ser doktorandernas möjlighet att delta aktivt i att utforma sin egen utbildning som mycket god. Doktoranderna har också goda möjligheter till inflytande, delaktighet och insyn vad gäller utbildningen och arbetssituationen generellt. Doktoranderna deltar både på en individuell nivå i utformandet av den egna utbildningen och på en övergripande nivå i utskott och nämnder. Det finns utarbetade rutiner för att såväl förebygga som fånga upp och hantera problem som kan uppstå. Bedömargruppen ser det därför som mycket positivt att lärosätet på olika sätt systematiskt säkerställer kvaliteten i doktorandernas arbetssituation och skapar en grund för framtida yrkesmöjligheter.</p> <p>Jämställdhetsperspektivet är väl integrerat i institutionens omfattande arbete med lika villkor, och föräldrapolicyn är ett utmärkt exempel på hur en institution kan arbeta för lika villkor. Det finns en generös praxis kring hur doktoranden kan förlänga sin doktorandtid, och man har rutiner för att behålla kontakten mellan institutionen och föräldralediga doktorander. Det som dock inte framgår av självvärderingen är hur institutionen arbetar för en jämnare könsfördelning bland doktoranderna.</p>			

Institutionen har utvecklade modeller, system och strategier för att både säkerställa och utveckla kvaliteten på forskarutbildningen i pedagogik. Man följer upp, genomför åtgärder och återkopplar till de individer och sammanhang som är nödvändiga för att säkerställa kvaliteten för doktoranderna. En central roll i denna process har handledarkollegiet. Institutionen säkerställer att doktorandernas inflytande används i kvalitetssäkringen och i utvecklingen av utbildningen. Det finns rutiner för att på ett tidigt stadium fånga upp, hantera och förebygga problematiska situationer. Doktoranderna förbereds på ett adekvat sätt för en framtida arbetslivskarriär både inom och utom akademien, och arbetslivets komplexitet synliggörs både i kurser och under de enskilda doktorandernas avhandlingsarbete. Det vidgade perspektiv som institutionen anlägger på jämställdhet, och det systematiska arbete som sker för att inkludera, bevaka och omsätta perspektivet till handling, ser bedömargruppen som föredömligt. De relativt få doktoranderna och den låga andelen nyrekryteringar utgör en utmaning för ämnets framtid. Bedömargruppen efterlyser en analys av denna omständighet.

Örebro universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Örebro universitet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4075	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Forskarutbildningen i pedagogik kopplar till två forskningsmiljöer: utbildning och demokrati samt "Studies of Meaning-making in Educational Discourses" (SMED). Dessa utgör väletablerade och välfungerande ramar för doktorandernas utbildning. Avgränsningen av ämnet är välmotiverad och antalet handledare och deras kompetens motsvarar behoven i utbildningen. Uppmärksamhet bör dock fästas vid att samtliga handledare inte genomgår pedagogisk forskarhandledarutbildning i dagsläget.</p> <p>Miljön består av aktiva och väletablerade forskare som representerar en bredd inom ämnet. Dessutom finns en bra struktur för kompetensutveckling för handledare, såväl inom ämnet som med avseende på handledning. Doktoranderna har goda möjligheter att delta i forskningsmiljön genom medverkan i såväl nationella som internationella aktiviteter. Detta ger doktoranderna både incitament och stöd att bygga upp professionella nätverk under studierna.</p> <p>Bedömningen är att forskarutbildningen vid Örebro universitet ger doktoranderna goda möjligheter att nå måluppfyllelse i de tre kunskapsformerna. Bedömningen grundar sig på forskningens omfattning och inriktning, de internationella relationerna, kursutbudet och forskarutbildningens struktur.</p> <p>När det gäller arbetslivsperspektivet är det inomakademiska perspektivet mer utvecklat än andra karriärvägar. Det är även inom akademien som en tydlig uppföljning av karriärer finns, även om uppföljningen främst är informell. Systematiken i uppföljningen behöver stärkas, och lärosätet behöver tydliggöra karriärmöjligheter utanför akademien. Ett sådant arbete är påbörjat.</p> <p>Vad gäller doktorandperspektivet beskriver självvärderingen tydligt doktorandernas individuella och kollektiva inflytande och möjlighet att föra fram synpunkter och förslag på åtgärder för att utveckla och förbättra forskarutbildningskurser och forskarutbildningen i sin helhet. Utvecklingsområden finns även inom jämställdhetsperspektivet. Lärosätet har nyligen identifierat ett antal jämställdhetsproblem inom forskarutbildningen, och har planer för hur dessa ska kunna lösas.</p> <p>Det sker en systematisk kvalitetsuppföljning genom utvecklade processer. Exempel på detta är kvalitetsgranskningen av doktorandernas individuella måluppfyllelse.</p>			

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Carin Dänssel
08-563 085 26
carin.dansel@uka.se

Datum 2018-06-19
Reg.nr 411-00367-16

Rektor

Utvärdering av utbildning på forskarnivå inom pedagogik

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för utbildning på forskarnivå som leder till licentiat- och doktorsexamen inom pedagogik.

Mittuniversitetet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Utbildningen med det samlade omdömet *hög kvalitet* uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. Utbildningar med det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* uppfyller inte kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. För de utbildningar som fått omdömet *ifrågasatt kvalitet* innebär det att UKÄ ifrågasätter tillståndet att utfärda dessa examina.

Ärendets hantering

UKÄ har i enlighet med regeringens uppdrag genomfört en nationell utvärdering av utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen på forskarnivå inom pedagogik. I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i pedagogik har dessa utvärderats som en enhet. Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av ämnessakkunniga, doktorandrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömare och jävsförhållanden framgår av bilaga 2 i bedömargruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en

bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv (se bedömargruppens yttrande, bilaga 1).

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömargruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Bedömargruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där det bedömts vara relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. Det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet innebär att UKÄ ifrågasätter lärosätets tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet och att UKÄ efter uppföljning kommer att ta ställning till om tillstånd att utfärda dessa examina bör dras in. (För närmare information, se *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016).

UKÄ:s samlade omdöme för aktuell utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av ställföreträdande myndighetschef Annika Pontén efter föredragning av utredaren Carin Dänssel i närvaro av biträdande avdelningschefen Lisa Jämstved Lundmark och strategi- och planeringsansvarige Per Westman.

Annika Pontén

Carin Dänssel

Kopia till:
Bedömargruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Mittuniversitetet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Mittuniversitetet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4070	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Även om bedömargruppen sammantaget finner att forskarutbildningen håller hög kvalitet finns det en problematik i ämnets avgränsning i relation till doktorandernas forskningsinriktningar och kurser. Eftersom det saknas en ämnesbeskrivning i den allmänna studieplanen har bedömargruppen fått använda de individuella studieplanerna, självvärderingen samt intervjuerna som underlag för att försöka förstå ämnets avgränsning vid lärosätet. Dessa innehåller inte tillräcklig information för att ge en klar bild av ämnets avgränsning. Bedömargruppen anser att det är angeläget att lärosätet tydliggör ämnets avgränsning för doktoranderna i relation till deras avhandlingsarbeten, för att bidra till att doktoranderna utvecklar en förståelse för forskningsområdets bredd.</p> <p>Handledarresurserna är goda och det pågår arbete för att säkerställa fortsatt tillgång till handledare. Organisationen kring handledarkollegiets verksamhet är god, med frekventa möten och doktorandrepresentation. Det är också positivt att man följer upp varje enskild doktorands situation och progression inom ramen för kollegiet. Progressionen diskuteras varje månad, och vid avhandlingsseminarierna bedöms doktorandernas progression inom avhandlingsarbetet. Doktoranderna har möjlighet att ingå i olika sammanhang och vidga sina nätverk, bland annat genom konferensdeltagande och det utvecklade samarbetet med Umeå universitet. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen ser är att utveckla rutiner för och tydliggöra vad som krävs när det gäller internationell konferensmedverkan.</p> <p>Bedömargruppen ser även möjligheter till utveckling inom hur forskarutbildningen kan följas upp systematiskt, utöver den befintliga systematiska uppföljningen av doktorandernas progression. Självvärderingen visar med tydlighet att det finns ett pågående och medvetet utvecklingsarbete för att de tre forskningsinriktningarna ska fungera som en sammanhållen forskarutbildningsmiljö.</p> <p>För aspektområdet Utformning, genomförande och resultat anser bedömargruppen att kvaliteten överlag bedöms som god, men med utvecklingsmöjligheter. Upplägget med de obligatoriska kurserna, möjligheterna till fördjupning genom valbara kurser både i och utanför det egna lärosätet samt möjligheten att kontinuerligt delta i olika forskningsinriktningars aktiviteter är en god grund för att utveckla både bred och fördjupad kunskap samt successivt ökad färdighet och värderingsförmåga. Detta framgår främst av doktorandernas individuella studieplaner, medan självvärderingens underlag inte beskriver detta i tillräcklig omfattning. En styrka och ett gott exempel är att uppföljning, återkoppling och åtgärder sker frekvent och i kollegial samverkan, samt att man sätter in individuellt anpassade åtgärder och stöttande insatser utifrån doktorandernas behov. Arbetet med att tydliggöra förväntningar vad gäller progression i avhandlingsseminarierna är också positivt ur doktorandsynpunkt. Vad gäller tydlighet finns dock utvecklingsområden i arbetet</p>			

med att synliggöra målen och utveckla arbetet med den individuella studieplanen för att göra denna till ett ännu mer verkningsfullt pedagogiskt redskap.

Självvärderingen beskriver att doktoranderna förbereds för en fortsatt akademisk karriär, och majoriteten av de forskarstuderande fortsätter mycket riktigt också sitt yrkesliv inom akademien. Doktoranderna skolas in i kollegialt arbete genom att de får möjlighet att bedriva undervisning i ämnet under doktorandtiden. Samarbeten om studentutvärderingar och kollegiala bedömningar i forskningsgrupper och lärarlag förbereder samma karriärväg. Bedömggruppen finner att både alumnpufföljning och en medveten strategi för doktorandernas karriärplanering för ett föränderligt arbetsliv - oavsett om detta sker inom eller utanför akademien - är utvecklingsområden.

Lärosätet arbetar aktivt för att doktoranderna ska ha möjlighet att delta i utbildningens utveckling och läroprocesser. Till exempel finns en utbredd formell representation i nämnder, råd och kollegier, och man har ett utvecklat system för att varje månad låta doktoranderna diskutera och förbereda frågor att ta upp i de olika grupperna. Doktoranderna ger även återkoppling från möten de har deltagit i. På detta sätt säkerställer man att doktorandernas synpunkter förs fram och att det finns en möjlighet att delta i att utveckla beslutsprocesser som är viktiga för forskarutbildningen och doktorandernas situation.Handledarkollegiets uppföljningar och individuella samtal bidrar också till en trygghet för doktoranderna på flera plan.

För jämställdhetsperspektivet i forskarutbildningen hänvisar underlaget till lärosätets handlingsplan och åtgärdsprogram för lika villkor. Planen sägs omfatta alla anställda och bland annat innehålla åtgärder om lika villkor inom forskning och forskarutbildning. Bedömggruppen saknar dock en genomtänkt strategi och exempel på åtgärder för att integrera jämställdhetsperspektivet i utbildningen, och exempel på hur ett jämställdhetsperspektiv bidrar till att utveckla forskarutbildningen.

Aspektområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande, men har både svagheter och utvecklingsområden. Rutiner för att kontinuerligt följa upp handledarnas kompetens finns både centralt och lokalt via lärosätets respektive avdelningens kompetensförsörjningsplan. Självvärderingen visar att identifierade utvecklingsområden fortlöpande blir föremål för åtgärder som utvecklar personalen och verksamheten.

Det framgår tydligt av underlaget hur lärosätet arbetar med systematisk uppföljning på en övergripande och generell nivå. Det framgår också att det finns en systematisk uppföljning av doktorandernas progression. Däremot framgår det inte på vilket sätt forskarutbildningsmiljön som sådan systematiskt följs upp för att säkerställa hög kvalitet. Det framgår inte heller hur man systematiskt följer upp till exempel kvaliteten i kurser, handledning, seminarier och doktorandernas möjlighet till övriga utbildningsinslag, eller hur detta arbete organiseras. Intervjuerna klargjorde inte heller detta. Bedömggruppen ser därför den systematiska uppföljningen av forskarutbildningsmiljön som ett utvecklingsområde.

Den systematiska uppföljningen av de tre kunskapsformerna bedöms som tillfredsställande. Att uppföljning, återkoppling och åtgärder sker frekvent och i kollegial samverkan, med individuellt anpassade åtgärder och stöttande insatser utifrån doktorandernas behov, bidrar till goda förutsättningar att fullfölja utbildningen inom tidsramarna. Här fyller även handledningssamtalen och arbetet med den individuella studieplanen en viktig funktion. En möjlig utveckling skulle kunna vara

att se över utformningen av den individuella studieplanen så att planeringen och uppföljningen av den kan tydliggöra kopplingen till doktorandernas behov och progression i relation till målen, samt visa hur genomförda och planerade aktiviteter bidrar till detta. Det är otydligt och behöver utvecklas hur kursernas utformning, genomförande och examinationer svarar mot målen. Av bedömningsunderlaget framgår att det främst är doktorandernas arbete som följs upp systematiskt. Det är otydligt på vilket sätt utbildningen som sådan följs upp, revideras eller hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Motsvarande gäller även den systematiska uppföljningen av jämställdhetsperspektivet, som bedömargruppen inte anser vara tillfredsställande. Den systematiska uppföljningen av arbetslivets perspektiv kan utvecklas, särskilt när det gäller att förbereda doktoranderna för en karriär utanför akademien. Dock finns tydliga rutiner för att följa upp doktorandperspektivet.